

Varhaiskasvatuksen opettajan pedagogisen asiantuntijuuden ja osaamisalueiden jäsenitys

Suvanto, M., Liinamaa, T., & Ukkonen-Mikkola, T. (2021). Varhaiskasvatuksen opettajan pedagogisen asiantuntijuuden jäsenitys. Teoksessa E. Fonsén, M. Koivula, R. Korhonen, & T. Ukkonen-Mikkola (Toim.), *Varhaiskasvatuksen asiantuntijat – Yhteistyössä eteenpäin* (s. 85–106). Suomen varhaiskasvatus Ry.

PEDAGOGISEEN JOHTAJUUTEEN LIITTYVÄ OSAAMINEN

Työyhteisön ja toimintakulttuurin kehittäminen

- työyhteisöjen kehittäminen
- yhteisöllisyyden edistäminen
- varhaiskasvatuksen laadun arviointi
- jatkuvan oppimisen tukeminen yksilö- ja yhteisötasolla

Johtajuus ja johtamistaidot

- itsensä johtaminen
- pedagoginen päivittäisjohtaminen
- jaettu johtajuus
- osaamisen ja muutoksen johtaminen

VARHAISKASVATUKSEN OPETTAJAN SUBSTANSIOSAAMINEN

Varhaiskasvatuksen ja lapsuuden yhteiskunnalliset ja kulttuuriset lähtökohdat

- lasten ja perheiden arjen tuntemus
- lapsuuteen liittyvät ilmiöt
- varhaiskasvatuksen teoriapohja
- kasvatukseen liittyvien uskomusten ja käsitysten tiedostaminen ja arviointi
- alaan liittyvien yhteiskunnallisten instituutioiden tuntemus ja organisaationaalinen taitaminen
- kulttuurisen moninaisuuden tunnistaminen sekä monikulttuurisuus- ja kansainvälistymisosaaminen
- varhaiskasvatuksen lainsäädännön sekä velvoittavien ja ohjaavien asiakirjojen tuntemus

Varhaiskasvatuksen arvot, asenteet ja eettisyys

- arvopohdinta, ammattieettiset periaatteet sekä moraaliseettiset kysymykset
- herkkyys ammatillisissa toimissa
- tulevaisuuden kuvien luominen
- vastuullisuus ja autonomisuus

Lapsen kasvu, kehitys, oppiminen ja hyvinvointi

- lasten kehityksen ja oppimisprosessien sekä varhaiskasvatuksen keskeisten oppimisteorioiden tunteminen
- lapsen yksilöllisen kasvun, kehityksen ja oppimisen tukeminen
- perustiedot lapsen kehityksen ja oppimisen haasteista sekä erityispedagoginen osaaminen
- lapsen kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden ylläpitäminen ja edistäminen sekä perustoimintoihin liittyvä osaaminen

JATKUVAAN MUUTOKSEEN JA KEHITTÄMISEEN LIITTYVÄ OSAAMINEN

Tiedonhallintaosaaminen

- varhaiskasvatukseen liittyvän tutkimuksen seuraaminen, arviointi ja soveltaminen
- tieteellinen ajattelutapa ja kriittinen suhtautuminen tietoon
- tiedonhankintataidot ja tiedon analysointitaidot
- tutkimusosaaminen
- opiskelutaidot, tietotekniset taidot

Jatkuva ammatillinen kehittyminen

- ammatti-identiteetti ja asiantuntijuus ilmiönä
- oman ammatti-identiteetin ja asiantuntijuuden rakentuminen ja kehittäminen
- reflektio-osaaminen ja jatkuvan oppimisen taidot
- omien vahvuuksien ja osaamisen tunnistaminen

Työskenteleminen muutoksessa

- tiedon ja opitun soveltaminen sekä toimiminen erilaisissa tilanteissa
- projektityöskentelytaidot
- ratkaisukeskeinen lähestymistapa opetustyöhön ja sen haasteisiin
- uuden oppiminen ja poisoppiminen totutuista ajattelu- tai toimintatavoista
- kansainvälistymiseen liittyvä osaaminen
- joustavuus, epävarmuuden-, stressin- ja paineensietokyky
- oman opiskelu-/työkyvyn ja hyvinvoinnin ylläpitäminen

VUOROVAIKUTUS- JA YHTEISTYÖOSAAMINEN

Yhteistyöosaaminen

- yhteistyö huoltajien kanssa
- moniammatillinen ja monialainen yhteistyö

Varhaispedagogisten sisältöjen ja menetelmien hallinta

- lapsilähtöisyys, osallisuus, toimijuus, leikkisyys, tutkiva oppiminen

Oppimisen alueiden hallinta ja kehittäminen:

- Kielten rikas maailma (kielelliset taidot ja valmiudet, kielelliset identiteetit)
- Ilmaisun monet muodot (musiikillinen, kuvallinen, sanallinen, kehollinen)
- Minä ja meidän yhteisömme (eettinen ajattelu, katsomuskasvatus, lähiyhteisön menneisyys, nykyisyys ja tulevaisuus, mediakasvatus)
- Tutkin ja toimin ympäristössäni (matemaattinen ajattelu, ympäristökasvatus, teknologiakasvatus)
- Kasvan, liikun ja kehityn (liikkuminen, ruokakasvatus, terveys ja turvallisuus)

Pedagogiset suunnittelu-, organisointi-, ohjaus-, toteutus-, havainnointi-, dokumentointi- ja arviointitaidot

- kohdistuen kasvatukseen, toimintaan sekä lapsiryhmään
- laadukkaasti oppimisympäristön muodostaminen
- opetussuunnitelmaosaaminen (VASU, ESI-OPS)

Sensitiivinen vuorovaikutusosaaminen

- vuorovaikutus-, tunne- ja tunneälytaidot
- ammatillinen vuorovaikutus suhteessa lapsiin, lasten huoltajiin sekä työtoimiin
- ryhmänohjaustaidot sekä ryhmäilmiöiden ymmärtäminen

Työn kielellinen hallinta ja viestintäosaaminen

- varhaiskasvatuksen keskeisen käsitteistön tunteminen omalla ja vieraalla kielellä
- kirjalliset ja suulliset viestintätaidot
- toisen kotimaisen ja vieraan kielen taidot
- omien näkökantojen ja toiminnan perustelemisen kielellisesti
- kehittävän arvioinnin sekä palautteen antamisen ja vastaanottamisen taidot